

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ รัฐบาลมีหลักความเชื่อพื้นฐานว่า การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ ทำให้สามารถปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน และสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม และการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ดังนั้น ในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองจึงได้มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในประเทศให้มีความรู้ หรือมีระดับการศึกษาที่สูงขึ้นทำให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลงจึงขึ้นอยู่กับ การพัฒนาการศึกษาเป็นสำคัญความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ครอบคลุมขยายไปสู่อารยะ ประเทศในโลกปัจจุบันการเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยี สารสนเทศประชากรต้องปรับตัวในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ก้าวทันในกระแสของการเปลี่ยนแปลง ของสังคมโลกตลอดเวลา และต่อเนื่อง โดยปัจจัยสำคัญที่จะต้องเผชิญในการเปลี่ยนแปลง เพื่อความท้าทายดังกล่าว คือ คุณภาพของคน ซึ่งก่อให้เกิดการผลักดันในการกำหนด และจัดทำ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) เพื่อการก้าวเข้าสู่วิสัยทัศน์ใหม่ ทางด้านการศึกษาของคนไทยสังคมไทยให้ความสำคัญต่อการศึกษามาช้านานรัฐบาล และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ให้คาดหวังต่อผลของการจัดการศึกษาไว้ค่อนข้างสูงจากหลาย ๆ ฝ่าย และมีความพยายามที่จะทำให้การศึกษาไปสู่การบรรลุจุดประสงค์ตามที่ตั้งไว้จึงเป็นสาเหตุสำคัญ ที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงในด้านการศึกษารั้งสำคัญของประเทศไทย นั่นคือ การปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางการศึกษาที่จะสอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพของคนในทุก ๆ ด้าน ด้วยเหตุผล และความจำเป็นดังกล่าวประเทศไทยจึงได้กำหนดให้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ขึ้น โดยในมาตราที่ 6 ระบุไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2545, หน้า 3 - 4) ยังกล่าวถึง ระบบการจัดการศึกษาว่า “สังคมทุกวันนี้ และในอนาคตเป็นสังคมฐานความรู้ที่การเรียนรู้ความรู้ และนวัตกรรมเป็นปัจจัย ในการพัฒนาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมและสร้างสถานการณ์เพื่อการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาคุณภาพประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของคนส่วนใหญ่

ในประเทศ โดยยึดหลักการให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด และตัดสินใจในกิจกรรมสาธารณะที่เกี่ยวกับตัวเอง และชุมชนท้องถิ่น โดยการส่งเสริมให้สังคมทุกระดับได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความสำเร็จ อันจะเป็นรากฐานที่มั่นคงในการพัฒนาประเทศอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืนตลอดไป”

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 และ มาตรา 24 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้ระบุไว้สอดคล้องกันอย่างชัดเจนว่าในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมสื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องมาตรฐานการเรียนรู้ การจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาทุกโอกาสจากสื่อ และแหล่งเรียนรู้ทุกประเภททั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษารวมทั้งเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ในท้องถิ่นของผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระ และเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเพื่อน การพัฒนาการใช้สื่อ และแหล่งเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนปรับวิธีการเรียน และผู้สอนเปลี่ยนวิธีสอนได้อย่างหลากหลาย ดังที่ทองคุณ หงส์พันธ์ (2540, หน้า 12) กล่าวว่า โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคม มีหน้าที่จัดการศึกษา ในลักษณะมวลประสบการณ์ทั้งหลายเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้บทเรียนปรับลักษณะนิสัย หรืออาจกล่าวได้ว่าโรงเรียนเป็นบ้านหลังที่สองของเด็กนักเรียน โดยมีองค์ประกอบหลักได้แก่ นักเรียน ครู บุคลากร หลักสูตร แบบเรียน สื่อการเรียนรู้ อาคารสถานที่ และองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือบรรยากาศในโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้วิถีชีวิต และกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีความสุขรวมทั้งทำให้เกิดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการพัฒนาจิตใจต้องใช้สื่อ และสภาพแวดล้อมเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับกรมสามัญศึกษา (2543, หน้า 1) กล่าวถึงบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนว่าเป็นสภาวะอันเกิดจากการมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนและส่งผลถึงความรู้สึกที่ดีของบุคคลเป็นสถานการณ์ที่ไม่อาจมองเห็นหรือจับต้องได้ แต่เป็นสภาพสะท้อนความรู้สึกของบุคคล แสดงออกถึงความดีที่เรียกว่าบรรยากาศดี และบรรยากาศไม่ดี แต่โรงเรียนมีบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่ดีจะทำให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนเกิดความรู้สึกพอใจภูมิใจที่มีบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่ดีจะทำให้นักเรียน และบุคลากรในโรงเรียนเกิดความรู้สึกพอใจภูมิใจสบายใจมีความสุข และอยากมาโรงเรียนส่งผลให้เกิดความร่วมมือร่วมใจทำงานอย่างเต็มที่มีความสุข และส่งผลให้คุณภาพทางการศึกษามีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นได้ แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากโรงเรียนมีบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี จะทำให้นักเรียน และบุคลากรในโรงเรียนเกิดความเบื่อหน่ายไม่อยากมาโรงเรียน ขาดความเชื่อถือขาดความเห็นใจ ความเกรงใจ ขาดความร่วมมือช่วยเหลือต่อกันขาดความริเริ่มสร้างสรรค์ไม่มีขวัญกำลังใจจะส่งผล

ต่อโรงเรียนในการจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ทุกคนมีส่วนได้ ส่วนเสียทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องเข้ามา มีส่วนร่วมทั้งการคิดวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมินติดตามผลและร่วมปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยาเปิดสอนนักเรียนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนจำนวน 2,150 คน ครู และบุคลากร จำนวน 101 คน ได้มีการประเมินคุณภาพการศึกษาดังที่ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2548, หน้า 29) รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยาเกี่ยวกับ ทิศทางการพัฒนาคุณภาพทุกด้านของสถานศึกษาในอนาคต มีดังนี้ ควรมีการพัฒนาปรับปรุงระบบ บริหารในด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบการควบคุมภายในให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม ควรมีการวางแผนประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ผลงานกิจกรรมของโรงเรียน และส่งเสริมการมีส่วนร่วม กิจกรรมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เช่น การจัดแข่งขันกีฬา การพัฒนาสิ่งแวดล้อม การใช้ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนซึ่งแสดงว่า โรงเรียนยังมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ที่ผ่านมามีปัญหา ในการบริหารงานคือ (โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา, 2554)

ปัญหาอุปสรรคที่พบในการบริหารงานโรงเรียน มีข้อสังเกตและประเด็นอภิปราย 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนข้อสังเกตการดำเนินงานของโรงเรียน โดยสรุป คือ การเรียนการสอนที่แยกส่วนตามรายวิชา ขาดการบูรณาการทั้งด้านเนื้อหา และคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ การละเลย การรู้จักเด็ก และการติดตามการพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล ทำให้นักเรียน จำนวนหนึ่งเรียนไม่ทัน และอาจถูกทอดทิ้งบทเรียน และกิจกรรมการเรียนการสอนไม่น่าสนใจ ที่จะจูงใจนักเรียนให้กระตือรือร้นต่อการเรียน ครูมีงานธุรการจำนวนมาก ทำให้มีเวลาสำหรับ นักเรียนน้อยลง และควรเสริมสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน เช่น การสร้าง ความอบอุ่น และความใกล้ชิดกับนักเรียน บรรยากาศประชาธิปไตยในห้องเรียน และการเคารพ ความคิดเห็นและสิทธิของนักเรียน การบริหารจัดการโรงเรียนโรงเรียนเป็นหน่วยจัดการศึกษา ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง การปฏิบัติงานของโรงเรียนจำเป็นต้องมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนอย่างแท้จริง และ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ภายใต้ ทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัด การวางแผนการจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญยิ่ง ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

กล่าวโดยสรุปการประเมินการใช้หลักสูตรยังไม่ต่อเนื่อง การนิเทศกำกับติดตามงาน น้อยเกินไปการนิเทศการปฏิบัติงานของครูยังไม่ต่อเนื่อง คะแนนผลการทดสอบระดับชาติ

ขั้นพื้นฐาน บางรายวิชาต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับประเทศการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน การรายงานการไปราชการยังไม่เป็นระบบการติดตามการใช้งบประมาณการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษายังมีน้อยเกินไป รวมถึงการแสดงความสามารถของครูยังไม่เต็มที่

ด้วยปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน พัฒนาการสอนของครูและพัฒนาระบบการทำงานแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน เพื่อส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตาม สถานภาพของบุคลากร
3. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตาม วุฒิการศึกษา

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาสามารถนำไปประกอบการพิจารณาตัดสินใจวางแผน และดำเนินการพัฒนาจัดแหล่งเรียนรู้ และรักษาสภาพแวดล้อมให้มีความสะอาด ร่มรื่น สวยงาม และปลอดภัยโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

คำถามของการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 อยู่ในระดับใด
2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตาม สถานภาพของบุคลากรแตกต่างกันหรือไม่

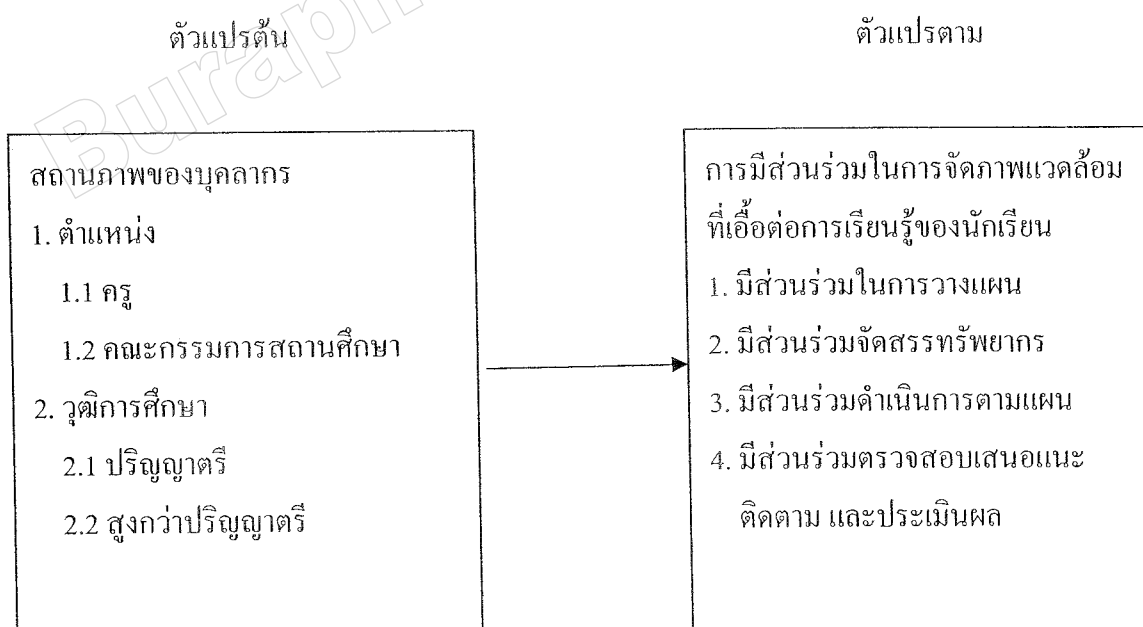
3. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
จำแนกตาม วุฒิการศึกษาแตกต่างกันหรือไม่

สมมุติฐานการวิจัย

1. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
จำแนกตาม สถานภาพของบุคลากรแตกต่างกัน
2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
จำแนกตาม วุฒิการศึกษาแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
ตามแนวคิดเรื่องการจัดสิ่งแวดลอมในโรงเรียนของ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541, หน้า 25) โดยผู้วิจัย
กำหนดตัวแปรอิสระดังที่ปรากฏตามแผนภาพด้านล่าง

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้จะใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยกำหนดขอบเขตการศึกษาด้านเนื้อหา และประชากร ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มี 4 ด้าน (เมตต์ เมตต์การุณจิต, 2541, หน้า 40) ได้แก่

- 1.1 ด้านมีส่วนร่วมในการวางแผน
- 1.2 ด้านมีส่วนร่วมจัดสรรทรัพยากร
- 1.3 ด้านมีส่วนร่วมดำเนินการตามแผน
- 1.4 ด้านมีส่วนร่วมตรวจสอบเสนอแนะ ติดตามและประเมินผล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 114 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่างของคณะกรรมการสถานศึกษา และครูโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 รวมทั้งสิ้น 92 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 สถานภาพของบุคลากร

3.1.1.1 ตำแหน่ง

3.1.1.1.1 ครู

3.1.1.1.2 คณะกรรมการสถานศึกษา

3.1.1.2 วุฒิการศึกษา

3.1.1.2.1 ปริญญาตรี

3.1.1.2.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดสิ่งแวดล้อม โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านมีส่วนร่วมจัดสรรทรัพยากร ด้านมีส่วนร่วมดำเนินการตามแผน ด้านมีส่วนร่วมตรวจสอบเสนอแนะ ติดตาม และประเมินผล

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหาร โรงเรียนที่บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยาอำเภอบ้านฉางจังหวัดระยองทุกฝ่ายประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู บุคลากร และกรรมการสมัชชานักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วม ในการวางแผน มีส่วนร่วมจัดสรรทรัพยากร มีส่วนร่วมดำเนินการตามแผน และมีส่วนร่วมตรวจสอบ เสนอแนะติดตาม และประเมินผลในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียน มีระดับ การมีส่วนร่วม หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานของ ครู บุคลากร และคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง ในการมีส่วนร่วม วางแผน มีส่วนร่วมจัดสรรทรัพยากร มีส่วนร่วมดำเนินการตามแผนและมีส่วนร่วมตรวจสอบ เสนอแนะติดตาม และประเมินผล

1.1 การมีส่วนร่วมวางแผน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการร่วมปรึกษาหารือ ร่วมประชุมพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นพร้อมทั้งรับทราบปัญหาเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม ทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียน พร้อมทั้งร่วมกำหนดนโยบายในการจัดทำแผนปฏิบัติการ กำหนดควมวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกฎ ระเบียบต่าง ๆ ของโรงเรียน

1.2 มีส่วนร่วมในการจัดทรัพยากร หมายถึง มีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการระดมทรัพยากรทางการศึกษาพร้อมทั้งร่วมรับทราบ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสรร งบประมาณด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนร่วมในการจัดงบประมาณเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมเพื่อเป็น แหล่งเรียนรู้ของชุมชน และส่งเสริมให้มีการนำวิทยากรท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วย ในการจัดการศึกษา พร้อมทั้งให้การสนับสนุนด้านเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ทางการศึกษา

1.3 มีส่วนร่วมดำเนินการตามแผน หมายถึง มีส่วนร่วมให้ความเห็นชอบให้ข้อเสนอแนะ ให้คำปรึกษาในการจัดสภาพแวดล้อม การระดมทรัพยากร การใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณภาพ พร้อมทั้ง มีการบำรุงรักษาอย่างยั่งยืน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน

1.4 การมีส่วนร่วมตรวจสอบและเสนอแนะติดตามประเมินผล หมายถึง มีส่วนร่วม ตรวจสอบระบบการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน มีส่วนร่วมในการสรุปประเมินผล แผนงาน/ โครงการ งบประมาณที่ใช้ในการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมของโรงเรียน มีส่วนร่วม ประชุมกับทางโรงเรียนเพื่อรับทราบผลการจัดการศึกษา เมื่อสิ้นปีการศึกษา และมีส่วนร่วม ในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสู่สาธารณชน

2. สถานภาพ หมายถึง บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ในที่นี้ ใช้บทบาททั้งสิ้น 2 บทบาท คือ ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา

2.1 ครู หมายถึง ข้าราชการที่ทำหน้าที่สอน โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

2.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 18 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง
ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุ และองค์กรศาสนา
ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยไม่นับรวมผู้แทนครูและผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ทำหน้าที่เป็นกรรมการ และ
เลขานุการ

3. วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีอยู่ 2 ระดับ คือ

3.1 ระดับปริญญาตรี หมายถึง ขั้นการศึกษาในระดับปริญญาตรีของคณะกรรมการ
สถานศึกษาและครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 18

3.2 ระดับสูงกว่าปริญญาตรี ขั้นการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี เช่น ปริญญาโท
ปริญญาเอก ของคณะกรรมการสถานศึกษาและครู โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

4. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 18